

Meddelandeblad

Nr 13/2025

En ny sekretessbrytande bestämmelse för att motverka brottslighet, felaktiga utbetalningar och fusk

Från den 1 december 2025 finns en ny sekretessbrytande bestämmelse i 10 kap. 15 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Syftet med den nya bestämmelsen är att myndigheter ska kunna samarbeta och byta information med varandra för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda brottslighet, felaktiga utbetalningar eller andra former av fusk och överträdelser.¹ Innan en uppgift lämnas ska den utlämnande myndigheten göra en intresseavvägning.² En uppgift får inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.³

Viss sekretess är undantagen från bestämmelsens tillämpningsområde, till exempel familjerådgivningssekretess enligt 26 kap. 3 § OSL och hälso- och sjukvårdssekretess enligt 25 kap. 1 § OSL.⁴

¹ Se proposition 2024/25:180 Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – en ny sekretessbrytande bestämmelse s. 12–13.

² Se prop. 2024/25:180 s. 48.

³ Se 10 kap. 15 a § andra stycket OSL.

⁴ Se 10 kap. 15 a § tredje stycket OSL.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
En ny sekretessbrytande bestämmelse	3
Varför behövs en ny sekretessbrytande bestämmelse?	3
Socialtjänstsekretessen omfattas av den nya bestämmelsen.....	4
Uppgifter inom kommunal familjerådgivning samt hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet omfattas inte	5
Uppgifter kan både lämnas på eget initiativ och efter en begäran	5
En förutsättning är att uppgifterna behövs för något av de uppräknade syftena	6
Samverkan och dialog inför ett utlämnande	6
För vilka syften kan sekretessen brytas?	7
Förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet	7
Utreda brott	8
Förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av överträdelser.....	9
En intresseavvägning kan leda till att uppgifter inte får lämnas ut.....	10
Sekretesskyddet hos den mottagande myndigheten kan påverka bedömningen, men är inte avgörande.....	11
När det finns en risk för att ett utlämnande rubbar förtroendet	11
10 kap. 15 a § OSL är tillämplig vid sidan av övriga sekretessbrytande bestämmelser	12

En ny sekretessbrytande bestämmelse

Den nya bestämmelsen har följande lydelse.

10 kap. 15 § a OSL

Sekretess enligt 21–40 kap. hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
2. utreda brott,
3. förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp,
4. upptäcka eller utreda sådant som avses i 3, eller
5. förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och överträdelser av regler, villkor i beslut eller avtal.

En uppgift får inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.

Första stycket gäller inte i fråga om sekretess enligt 24 kap. 2 a och 8 §§, 25 kap. 1–5 och 8 §§, 26 kap. 1 a § första stycket, 3, 4 och 6 §§, 29 kap. 1 och 2 §§, 31 kap. 1 § första stycket, 2 och 12 §§, 33 kap. 2 och 4 a §§, 36 kap. 3 § samt 40 kap. 2 och 5 §§.

Varför behövs en ny sekretessbrytande bestämmelse?

I propositionen står att det är nödvändigt att myndigheter har goda möjligheter att utbyta information för att möta de utmaningar som samhället står inför i form av den alltmer systemhotande brottsligheten. Det gäller inte minst i arbetet med att förebygga och förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet.⁵ Idag finns många sekretessbrytande bestämmelser och flera lagstiftningsåtgärder har vidtagits de senaste åren för att öka möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter för att hindra felaktiga utbetalningar och motverka brottslighet. Dessa lagändringar är dock begränsade till uppgiftslämnande mellan vissa myndigheter och aktörer samt för vissa avgränsade behov.⁶ I det dagliga arbetet kan det vara svårt att

⁵ Se prop. 2024/25:180 s. 13.

⁶ Se prop. 2024/25:180 s. 14.

överblicka den stora mängden sekretessbrytande bestämmelser som är utformade på olika sätt med olika rekvisit.⁷ Regeringen anser därför att det behövs en mer generellt utformad sekretessbrytande bestämmelse som underlättar och förenklar myndigheternas prövning av om ett utlämnande ska ske. I stället för att behöva navigera bland och tillämpa flera olika sekretessbrytande bestämmelser kommer myndigheterna i stället kunna tillämpa den nya sekretessbrytande bestämmelsen i 10 kap. 15 a § OSL.⁸ Se vidare i avsnitt *10 kap. 15 a § OSL är tillämplig vid sidan av övriga sekretessbrytande bestämmelser*.

Socialtjänstsekretessen omfattas av den nya bestämmelsen

Socialtjänstsekretessen i 26 kap. 1 § OSL omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.⁹ Det innebär att socialtjänsten enligt 10 kap. 15 a § OSL kan lämna ut uppgifter till en annan myndighet. Det betyder också att socialtjänsten kan begära in uppgifter från en annan myndighet, till exempel i situationer där barn och unga riskerar att utnyttjas i kriminella sammanhang eller i andra sammanhang där en samverkan krävs för att se till att den enskilde får den hjälp och det stöd som han eller hon behöver.¹⁰

Under beredningen framförde flera remissinstanser att ett utökat uppgiftsutlämnande från socialtjänsten kan innebära en risk för att enskildas förtroende för socialtjänsten skadas och att socialtjänsten inte längre uppfattas som en skyddad plats. Regeringen framhåller dock i propositionen att bestämmelsen inte innebär någon absolut skyldighet för socialtjänsten att dela uppgifter med andra myndigheter utan bestämmelsen ger socialtjänsten goda möjligheter att beakta motstående intressen.¹¹ Se vidare i avsnitt *En intresseavvägning kan leda till att uppgifter inte får lämnas ut*.

Det är möjligt att lämna ut sekretessbelagda uppgifter i handlingar men även andra uppgifter enligt den nya bestämmelsen, förutsatt att de finns inom myndigheten. Det innebär att sekretessbelagda uppgifter som endast finns i en tjänstemans medvetande ska kunna lämnas ut med stöd av bestämmelsen. Det är således inte någon skillnad mellan den nya sekretessbrytande bestämmelsen och andra sekretessbrytande bestämmelser i OSL med liknande utformning.¹²

⁷ Se prop. 2024/25:180 s. 11.

⁸ Se prop. 2024/25:180 s. 19.

⁹ Se 10 kap. 15 a tredje stycket OSL. Även 26 kap. 2 och 5 §§ OSL omfattas av 10 kap. 15 a § OSL:s tillämpningsområde.

¹⁰ Se prop. 2024/25:180 s. 61.

¹¹ Se prop. 2024/25:180 s. 58–60.

¹² Se prop. 2024/25:180 s. 23–24.

Det finns inga övergångsbestämmelser vilket innebär att bestämmelsen kan tillämpas på uppgifter som har lämnats till socialtjänsten före den 1 december 2025.¹³

Vissa uppgifter inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation omfattas

10 kap. 15 a § OSL är tillämplig på uppgifter inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation¹⁴ som en verksamhet inom socialtjänsten får eller har behandlat enligt 26 kap. 1 a § andra stycket OSL. Övriga uppgifter som har tillgängliggjorts inom sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation och som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 1 a första stycket OSL omfattas dock inte av den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.¹⁵

Uppgifter inom kommunal familjerådgivning samt hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet omfattas inte

Uppgifter inom kommunal familjerådgivning som omfattas av sekretess enligt 26 kap. 3 § OSL är undantagna från den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.¹⁶

Uppgifter inom hälso- och sjukvård och annan medicinsk verksamhet som omfattas av sekretess enligt 25 kap. 1 § OSL är också undantagna från den sekretessbrytande bestämmelsens tillämpningsområde.¹⁷

Uppgifter kan både lämnas på eget initiativ och efter en begäran

En uppgift får enligt 10 kap. 15 a § OSL lämnas från en myndighet till en annan myndighet, såväl på eget initiativ som efter begäran från den mottagande myndigheten.¹⁸ Bestämmelsen medför inte någon skyldighet för myndigheterna att lämna ut uppgifter på eget initiativ.¹⁹

¹³ Se prop. 2024/25:180 s. 82.

¹⁴ Lagen (2022:913) om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation innebär en möjlighet för vårdgivare och omsorgsgivare att, under vissa förutsättningar, göra personuppgifter tillgängliga och ta del av varandras dokumentation genom ett elektroniskt system.

¹⁵ Se 10 kap. 15 a § tredje stycket och 26 kap. 1 a § OSL.

¹⁶ Se 10 kap. 15 a § tredje stycket OSL.

¹⁷ Se 10 kap. 15 a § tredje stycket OSL.

¹⁸ Se prop. 2024/25:180 s. 87–88.

¹⁹ Se prop. 2024/25:180 s. 16.

En förutsättning är att uppgifterna behövs för något av de uppräknade syftena

Uppgifter får lämnas då den mottagande myndigheten behöver en uppgift för något av de syften som anges i 10 kap. 15 a § OSL. Det kan också handla om situationer när uppgiftslämnandet i sig behövs för något av de nämnda syftena, utan att den mottagande myndigheten behöver uppgiften. Det kan till exempel handla om när en myndighet lämnar uppgifter till en annan myndighet så att den mottagande myndigheten ska kunna kontrollera om den har en uppgift som den första myndigheten behöver för de angivna syftena. Det kan handla om uppgifter som myndigheten behöver direkt eller som den kan komma att efterfråga i ett senare skede. Det kan till exempel handla om sådant uppgiftsutbyte som sker inom ramen för samverkan i det brottsförebyggande arbetet mellan socialtjänst, skola och polis och som kräver att information lämnas mellan de samverkande myndigheterna.²⁰

Tröskeln för att lämna ut uppgifter är förhållandevis låg. Det måste dock finnas någon omständighet som ger stöd för bedömningen av att det finns ett behov. Det är tillräckligt att en uppgift kan kopplas till ett konkret behov eller ett behov som typiskt sett kan förväntas och som överensstämmer med de angivna syftena. En myndighet kan som regel utgå från att uppgifter som begärs ut med stöd av bestämmelsen också behövs hos den myndighet som begär uppgifterna.²¹

Samverkan och dialog inför ett utlämnande

Om en myndighet är osäker på om en annan myndighet behöver uppgiften kan de ta kontakt med den mottagande myndigheten för att klarlägga om uppgiften behövs för något av de syften som anges i 10 kap. 15 a § OSL.²²

Om utlämnandet avser en större mängd uppgifter som rutinmässigt behöver utbytas, får det förutsättas att det föregås av någon typ av begäran eller dialog med den mottagande myndigheten. I samband med en sådan begäran får den mottagande myndigheten precisera vilka slags uppgifter som den behöver få del av och med vilken regelbundenhet.²³

I vissa fall kan en myndighet bedöma att förutsättningarna för att lämna ut en uppgift inte är uppfyllda. Om en myndighet avslår en annan myndighets begäran att få ta del av en handling eller på annat sätt få del av en uppgift, får myndigheten överklaga beslutet.²⁴

²⁰ Se prop. 2024/25:180 s. 20 och 88.

²¹ Se prop. 2024/25:180 s. 21–22 och 88.

²² Se prop. 2024/25:180 s. 22.

²³ Prop. 2024/25:180 s. 22.

²⁴ Se 6 kap. 7–9 §§ OSL och prop. 2024/25:180 s. 25.

För vilka syften kan sekretessen brytas?

Sekretessen kan brytas för att

- förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet,
- utreda brott,
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar m.m., eller
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av överträdelser.²⁵

Förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet

Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet.²⁶

Det är inte enbart polisen och andra brottsbekämpande myndigheter som kan behöva uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet. Även myndigheter som i bredare bemärkelse har i uppgift att förebygga eller på annat sätt motverka brottslig verksamhet kan få uppgifter med stöd av 10 kap. 15 a § OSL. Det är tillräckligt att en myndighet kan vidta någon åtgärd inom sitt ordinarie uppdrag som har betydelse för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet.²⁷

Uttrycket brottslig verksamhet innebär att det inte behöver röra sig om misstankar om ett konkret brott eller viss närmare angiven brottslighet. Bestämmelsen möjliggör därmed även sådant uppgiftsutlämnande som sker vid samtal mellan myndigheter som samverkar för att exempelvis förebygga eller förhindra brottslig verksamhet. Det innebär att socialtjänst, skola och polis ges en möjlighet att föra samtal om en individ för att kunna vända en riskfylld utveckling hos barn och unga i ett tidigt skede eller för att undvika att barn och unga dras in i kriminella sammanhang. Om socialtjänsten till exempel genomför insatser i syfte att komma till rätta med en problematik kring kriminalitet kan uppgifter om dessa insatser lämnas ut i syfte att samordna insatserna med de åtgärder som skolan kan vidta.²⁸

Som exempel kan även socialtjänsten behöva få uppgifter från bland annat polisen. Det kan till exempel handla om uppgifter om att ett HVB drivs av

²⁵ Se 10 kap. 15 a § OSL och prop. 2024/25:180 s. 1.

²⁶ Se 10 kap. 15 a § första punkten OSL.

²⁷ Se prop. 2024/25:180 s. 34 och 88.

²⁸ Se prop. 2024/25:180 s. 34 och 88.

kriminella aktörer eller vilka vuxna individer som det är viktigt att samarbeta kring för att stoppa våldsdåd.²⁹

Utreda brott

Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att utreda brott.³⁰

Uppgiften ska behövas för att utreda ett konkret brott inom ramen för till exempel en förundersökning eller en brottsutredning enligt 31 § lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LUL.³¹

Uttrycket inkluderar fall där den misstänkta gärningspersonen inte kan straffas för brottet till exempel på grund av att denne inte uppnått åldern för straffbarhet när gärningen utfördes. Det gäller även när det finns omständigheter som på annat sätt inverkar på möjligheten att döma någon till straff, till exempel att ett brott är preskriberat.³²

Uppgifter kan lämnas för utredning av brott oavsett vilken straffskala brottet har. Det krävs alltså inte att brottet är av en viss allvarsgrad. Även utlämnanden av uppgifter som behövs för att utreda brott som endast ger penningböter omfattas av bestämmelsen.³³

I begreppet brott inkluderas alla handlingar och underlåtenheter som är straffbara inklusive de så kallade osjälvständiga brottsformerna, det vill säga försök, förberedelse och stämpling till brott med mera.³⁴

Det är inte nödvändigt att misstankarna är riktade mot någon bestämd person för att ett utlämnande ska kunna ske. Även uppgifter om till exempel personer som inte är misstänkta för det begångna brottet kan lämnas ut, så länge uppgifterna behövs för att utreda brottet.³⁵

Förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar m.m.

Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att förebygga eller förhindra att en ekonomisk förmån, ett

²⁹ Se prop. 2024/25:180 s. 34.

³⁰ Se 10 kap. 15 a § andra punkten OSL.

³¹ Se prop. 2024/25:180 s. 89.

³² Se prop. 2024/25:180 s.33 och 89.

³³ Se prop. 2024/25:180 s 33 och 89.

³⁴ Se prop. 2024/25:180 s 33 och 89.

³⁵ Se prop. 2024/25:180 s. 32 och 89.

ekonomiskt stöd, en skatt eller en avgift beslutas, betalas ut eller tillgodoräknas felaktigt eller med ett för högt eller ett för lågt belopp.³⁶

Bestämmelsen omfattar alla ekonomiska förmåner och stöd som betalas ut till fysiska och juridiska personer. Uttrycken ekonomisk förmån och ekonomiskt stöd omfattar bidrag, ersättningar, pensioner och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas fysiska personer, så som till exempel försörjningsstöd. En ekonomisk förmån eller ekonomiskt stöd kan även avse bidrag, stöd, ersättningar och lån som betalas ut till eller tillgodoräknas företag eller andra juridiska personer. Även sådant stöd som avser en fysisk person men som betalas ut till eller tillgodoräknas någon annan omfattas. Som exempel kan nämnas assistansersättning som betalas ut enligt socialförsäkringsbalken när ersättningen betalas ut direkt till assistansanordnaren.³⁷

Det är inte nödvändigt att det finns en indikation på att en kommande utbetalning eller ett tillgodoräknande som ska göras är felaktigt eller att det betalas ut med ett för högt eller ett för lågt belopp. Bestämmelsen möjliggör ett utlämnande även utan sådana indikationer, om det behövs för att säkerställa ett komplett beslutsunderlag i syfte att till exempel förebygga att en förmån betalas ut felaktigt.³⁸

En uppgift ska också kunna lämnas ut om det behövs för att upptäcka eller utreda felaktigheter som redan har inträffat.³⁹ Ett uppgiftsutlämnande kan alltså även ske efter avslutad handläggning för att upptäcka eller reda ut felaktigheter som redan inträffat. En myndighet kan till exempel behöva hämta in uppgifter för att i efterhand kontrollera att bidrag, stöd och liknande som redan har beslutats eller har betalats ut är korrekta.⁴⁰

Förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av överträdelser

Sekretess till skydd för uppgift om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden hindrar inte att en uppgift lämnas till en annan myndighet, om det behövs för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och överträdelser av regler, villkor i beslut eller avtal.⁴¹

Med fusk avses medvetna, bedrägliga handlingar eller underlåtenheter, som innebär att den som fuskar får del av eller tillerkänns förmåner, tillstånd eller liknande utan att ha rätt till dem. Överträdelser av regler, villkor i beslut eller avtal kan – i likhet med fusk – vara resultatet av en medveten handling

³⁶ Se 10 kap. 15 a § tredje punkten OSL.

³⁷ Se prop. 2024/25:180 s. 28–29 och 89.

³⁸ Se prop. 2024/25:180 s. 29 och 89–90.

³⁹ Se 10 kap. 15 a § tredje och fjärde punkterna OSL och prop. 2024/25:180 s. 90.

⁴⁰ Se prop. 2024/25:180 s. 28 och 90.

⁴¹ Se 10 kap. 15 a § femte punkten OSL.

eller underlåtenhet. Till skillnad från vad som gäller vid fusk kan det också ske utan att den som begår överträdelsen har något bedrägligt uppsåt.⁴²

Det kan till exempel handla om uppgiftslämnande som behövs för att upptäcka fusk eller överträdelser från privata utförare av kommunala eller regionala välfärdstjänster, såsom personlig assistans, hemtjänst eller sjukvård. Vidare kan det handla om sådan information som statliga och kommunala myndigheter behöver för att upptäcka överträdelser av avtal i offentlig upphandling eller i ett valfrihetssystem.⁴³

Det är inte nödvändigt att det finns en indikation på att det förekommer fusk eller överträdelser. Bestämmelsen möjliggör ett utlämnande även utan sådana indikationer, exempelvis om en uppgift behövs för att säkerställa ett komplett beslutsunderlag. Det är därmed möjligt för en myndighet att lämna ut uppgifter som kan vara relevanta inför att en annan myndighet ska fatta beslut om olika former av förmåner eller tillstånd. Som exempel kan nämnas Försäkringskassans eller Pensionsmyndighetens handläggning av ärenden om olika förmåner enligt socialförsäkringsbalken. Ytterligare exempel är Migrationsverkets handläggning av ärenden om medborgarskap enligt lagen (2001:82) om svenskt medborgarskap.⁴⁴

Uppgiftsutlämnandet kan ske som en del i utredningen av om förutsättningarna för att bevilja ett tillstånd är uppfyllda och för att säkerställa ett komplett beslutsunderlag. Bestämmelsen möjliggör också ett uppgiftslämnande i syfte att upptäcka och utreda redan inträffade överträdelser.⁴⁵

En intresseavvägning kan leda till att uppgifter inte får lämnas ut

Innan en uppgift lämnas ut ska en prövning göras av om det finns övervägande skäl som talar emot ett utlämnande.⁴⁶ En uppgift får inte lämnas ut om övervägande skäl talar för att ett intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut.⁴⁷

Att det krävs övervägande skäl för att en uppgift inte får lämnas ut, innebär att det råder en presumtion för att en uppgift kan lämnas ut om det behövs för något av de syften som anges i 10 kap. 15 a § OSL. För att avstå från att lämna ut en uppgift på begäran av en annan myndighet krävs att det framstår

⁴² Se prop. 2024/25:180 s. 37 och 90.

⁴³ Se prop. 2024/25:180 s. 38.

⁴⁴ Se prop. 2024/25:180 s. 38 och 90.

⁴⁵ Se prop. 2024/25:180 s. 38 och 90.

⁴⁶ Se prop. 2024/25:180 s. 48.

⁴⁷ Se 10 kap. 15 a § andra stycket OSL.

som mycket olämpligt eller att resultatet av ett utlämnande skulle framstå som stötande.⁴⁸

Sekretesskyddet hos den mottagande myndigheten kan påverka bedömningen, men är inte avgörande

Vid prövningen av om en uppgift ska lämnas ut ska det beaktas vilket sekretesskydd en uppgift får hos den mottagande myndigheten. Om sekretesskyddet för uppgiften hos den mottagande myndigheten är betydligt svagare än hos den utlämnande myndigheten eller om uppgiften kommer att sakna sekretesskydd efter ett utlämnande kan det vara en indikation på att det finns övervägande skäl som talar emot ett utlämnande. Sekretessens styrka hos den mottagande myndigheten ska dock inte vara av avgörande betydelse för om ett utlämnande får ske.⁴⁹

Vid osäkerhet av vilken sekretess som är tillämplig i en annan aktörs verksamhet kan den typen av oklarheter avhjälpas genom exempelvis förhandskontakter mellan utlämnande och mottagande myndighet.⁵⁰

När det finns en risk för att ett utlämnande rubbar förtroendet

Ett exempel på när presumtionen för att en uppgift får lämnas ut bryts kan vara situationer där det finns en risk för att ett utlämnande rubbar förtroendet för den utlämnande myndigheten på ett sådant sätt att den myndigheten inte kan fullgöra sitt uppdrag. Ett exempel är om det i ett enskilt fall finns omständigheter som med styrka indikerar att ett utlämnande skulle kunna rubba förtroendet för till exempel socialtjänsten på ett sådant sätt att det äventyrar myndigheternas möjligheter att ge den enskilde hjälp och stöd, till exempel för att den enskilde eller närstående inte söker hjälp och stöd. En bedömning behöver dock göras i det enskilda fallet. Även om sådana uppgifter någon gång inte lämnas ut, kan avvägningen en annan gång resultera i att uppgifter av sådan art bör lämnas ut. Det gäller särskilt när uppgifterna behövs för att förebygga kvalificerad, systematisk, organiserad eller omfattande brottslighet. Det kan också handla om att ett utlämnande är avgörande för att kunna vidta åtgärder för att hindra att vissa barn och unga rekryteras och dras in i ett kriminellt gäng.⁵¹

⁴⁸ Se prop. 2024/25:180 s. 43 och 90.

⁴⁹ Se prop. 2024/25:180 s. 90–91.

⁵⁰ Se prop. 2024/25:180 s. 47.

⁵¹ Se prop. 2024/25:180 s. 46 och 91.

Intresseavvägningen vid rutinmässig överföring

En rutinmässig överföring av uppgifter bör föregås av någon typ av begäran eller dialog med den berörda myndigheten. I samband med en sådan begäran får den mottagande myndigheten precisera vilka slags uppgifter som den behöver få del av och med vilken regelbundenhet. Utlämnande myndighet får då ta ställning till om övervägande skäl talar för att avvika från presumtionen för att ett utlämnande ska ske. En sådan bedömning kan göras utifrån de behov av sekretess som typiskt sett finns för en viss kategori av uppgifter. Förutsättningarna för att på förhand göra den bedömningen kan dock vara olika beroende på uppgifternas karaktär och de sammanhang som de förekommer i. Myndigheterna kan aldrig avstå från att göra den prövning som ska ske enligt bestämmelsen. Den intresseavvägning som gjorts vid ett tillfälle kan också behöva omprövas och kan då komma att falla ut på ett annat sätt.⁵²

10 kap. 15 a § OSL är tillämplig vid sidan av övriga sekretessbrytande bestämmelser

10 kap. 15 a § OSL är tillämplig vid sidan av övriga sekretessbrytande bestämmelser. Det innebär att det inte finns något som hindrar att uppgifter lämnas till en annan myndighet med stöd av bestämmelsen även om det finns en annan sekretessbrytande bestämmelse eller uppgiftsskyldighet som redan reglerar samma uppgiftslämnande. Myndigheter kan alltså direkt välja att tillämpa 10 kap. 15 a § OSL.⁵³

10 kap. 15 a § OSL kommer dock inte i alla avseenden göra det möjligt att lämna uppgifter i större eller i samma utsträckning som andra sekretessbrytande bestämmelser och uppgiftsskyldigheter. I vissa fall är tillämpningsområdet för befintliga sekretessbrytande bestämmelser bredare genom att de medger ett utlämnande under andra förutsättningar än de som anges i 10 kap. 15 a § OSL. Det kan till exempel handla om att de medger att sekretessen bryts utan intresseavvägning, att de bryter även annan sekretess än sekretess till skydd för uppgift om enskilda personliga eller ekonomiska förhållanden, eller att det är fråga om en uppgiftsskyldighet som föreskriver en skyldighet att på eget initiativ lämna ut uppgifter. Lagen (2024:307) om uppgiftsskyldighet för att motverka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt fusk, regelöverträdelser och brottslighet i arbetslivet innehåller till exempel bestämmelser om skyldigheter att lämna

⁵² Se prop. 2024/25:180 s. 48.

⁵³ Se prop. 2024/25:180 s. 26, 70–71 och 87.

ut uppgifter för kommuner, arbetslöshetskassor och vissa statliga myndigheter.⁵⁴

När det gäller möjligheten att lämna ut uppgifter för att utreda brott så kan även 10 kap. 23 och 24 §§ OSL vara tillämpliga. Dessa bestämmelser har ett bredare tillämpningsområde, på så sätt att det inte krävs en intresseavvägning innan ett utlämnande. Bestämmelserna kräver däremot att utredningen angår ett brott av viss allvarlighetsgrad, vilket inte krävs enligt 10 kap. 15 a § OSL. Det innebär bland annat att socialtjänsten kommer kunna lämna ut uppgifter som rör misstankar om brott som enbart kan ge böter med stöd av 10 kap. 15 a § OSL.⁵⁵

⁵⁴ Se prop. 2024/25:180 s. 70.

⁵⁵ Se prop. 2024/25:180 s. 71.